

Az óvodai szűrésekkel és fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalataink Pedagógiai kísérlet

Győrben a Mosoni–Duna, Holt Rábca és Rába folyók ölelik körül Újvárost, azt a városrészt, ahol az Újvárosi Óvoda neveli a 3-7 éves gyermekeket. Jelenleg 155 férőhelyen 7 csoportban, két épületben 27 főből álló alkalmazotti közösség dolgozik a gyermekek esélykülönbségeinek csökkentése, a hátrányok ledolgozása és mindenek előtt a személyre szabott fejlesztés érdekében.

A múlt század elején még módos polgárok otthonául szolgáló jellegzetes házak, ma már a hetvenes évektől fokozatosan betelepülő cigány családok lakhelyévé vált. A cigánytelep megszűnésével azonban nem szűnt meg a családok évszázados szocializációs hátránya, nem szűntek meg az előítéletek sem.

Az óvoda pedagógiai próbálkozásai több szakaszra bontható

1. Szakasz 1982 – 1986

Ezekben az években legfontosabb cél a cigány gyermekek intézményes nevelését biztosító rendszeres óvodalátogatásra törekvés. A cigány gyermekek be óvodázása sikeresnek bizonyult. 1982-ben 4 óvodás cigánygyermek helyett 1986-ban már 66 kisebbségi óvodás járt az óvoda közösségébe. A szociokulturális hátrányok csökkentését segítette az óvodai nevelésben az 1985. évi Oktatási Törvény adta nagyobb pedagógiai módszertani szabadság.

2. Szakasz 1986 – 1990

Az ingerszegény családi háttér, a más értékrend jelenléte, az átlagosan fejlett gyermekektől való nagyfokú lemaradás kényszerítette ki az új módszerek megismerését, az új szervezésű csoportok indítását és az ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítására szóló törekvést.

A fenntartó támogatásával és engedélyével 1990-től egy pszichopedagógus állandó alkalmazásával kislétszámú, 15 fős csoport beindításával megkezdődött a célirányos tartalmi fejlesztés újszerű módszereinek bevezetése.

3. Szakasz 1991-1998

A Nevelési Tanácsadó segítő partner volt az útkeresésben. A tanácsadó szakembereinek segítségével az MSSST szűrőeljárással, annak használatával ismerkedtek meg az óvodapedagógusok. A szűrőeljárással 4 óvodai csoportban végeztek – és végeznek jelenleg is - évenkénti szűréseket a tanulási zavar előjeleinek kiderítésére.

4. Szakasz 1999 – 2002

1999-től 2 csoportban egy ún. „Kis lépésekkel” etnikai program keretében, 15 – 15 halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek biztosított az óvoda intenzívebb, egyénre

szabott fejlesztést. A „Kis lépésekkel” óvodai csoportba a gyermekanyag kiválogatása az óvodapedagógusok előzetes megfigyelése után tanácsadónk vizsgálata és javaslata alapján történt. A „Kis lépésekkel” nevelési program eredményességét mutatta, hogy a hátrányokkal küzdő gyermekek közül is egyre többnek sikerült a normál általános iskola elvárásaihoz felfejlődni.

Megfigyeléseink szerint a **gyermekek állapot felmérésében és a fejlesztési irány meghatározásában jó eljárásnak bizonyult az MSSST szűrőmódszer.**

Az MSSST szűréseket az ebben jártasságot szerzett óvodapedagógusok, a kapott eredmények értelmezését, a diagnózis elkészítését, a javaslatot és a szükséges kiegészítő vizsgálatokat – átlagos intelligenciát mérő eljárást, a vizuo-motoros vizsgálatot – a Nevelési Tanácsadó szakembere végezte el. A javaslatban szereplő fejlesztési irányt követve egyénre szabott fejlesztési tervet készítettünk. A célirányos fejlesztés megvalósításához az Ayres terápia elemeit felhasználva mozgás-, beszédészlelés-, beszédmegértés-, és készségfejlesztést alkalmaztunk.

A 2001 – 2002-es tanévben az **óvoda a tanácsadóval egy közös pedagógiai kísérletbe kezdett.** A kísérlet célja annak megállapítása, hogy az óvoda két „Kis lépésekkel” haladó csoportjába tartozó és célzott egyéni fejlesztésben egy tanéven át részesülő gyermekeinél **az egyénre szabott fejlesztés milyen mértékű javulást eredményez.** A fejlesztési program egy része beépült az óvoda nevelési programjába és a mindennapi óvodai nevelés keretei között valósult meg. A másik része - az egyénire szabott fejlesztési program – egyéni fejlesztés keretei között valósult meg. A pedagógiai kísérletben **résztevők mindannyian tanköteles korú, súlyos lemaradásokkal, hátrányokkal küszködő gyermekek** voltak. A lemaradások oka többnyire a gyermekeket ért környezeti ártalmaknak tudható be, vagyis annak, hogy a gyermekek családjában alacsony iskolázottságú, munkanélküli, börtönviselt, pszichiátriai kezelt és cigány szülők nevelik ezeket a gyermekeket.

Pedagógiai kísérlet

A kísérleti program tartalmazott:

- tanév eleji (szeptemberi) és tanév végi (májusi) egyéni méréseket
- csoportos és egyéni fejlesztést

Méréseink

1. MSSST szűrőeljárás óvodás korban a tanulási zavar lehetőségének vizsgálatára

Az MSSST szűrőeljárással mértük

- Motoros készséget
- Vizuo – perceptuo – motoros készséget
- Nyelvi készség területeit

Az MSSST szűrőeljárás Totál mutatója segítségével meghatároztuk a tanulási zavar előjeleinek

- veszélyét
- enyhe veszélyét
- nincs veszély állapotát

2. Általános intelligencia mérése

- BP Binet Intelligencia teszttel

3. Vizuo-motoros szint mérése

Bender A teszttel

Megjegyzés: Az iskoláskorban fellelhető tanulási zavar kialakulását más óvodáskorban un. jósló tünetek előre jelezhetik. Az MSSST szűrőmódszert óvodáskorú 5-7 éves gyermekek vizsgálatára dolgozták ki azzal a céllal, hogy időben feltárja a majdani tanulási zavarok kialakulásáért felelős részképességek hiányosságait. Használatával nagy létszámú csoportok szűrése és diagnosztizálása végezhető el rövid idő alatt. A teszt használatát óvodapedagógusoknak is ajánlják. A teszt használatával kapcsolatos tapasztalatokról (A tanulási zavar előjelei óvodáskorban. Az MSSST szűrőeljárás tapasztalatai a Győri Nevelési Tanácsadóban, Fejlesztő Pedagógia 2000/3 sz. Greguss 53.-56.) lehet részletesebb információt találni.

A csoportos és egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez az alábbi fejlesztő programokat használtuk

Mozgásfejlesztés	Ayres terápi eszközei
Porkolábné dr Balogh Katalin: Mozgás-testkép-énkép
Mozgásfejlesztés és értelmi fejlődés összefüggései.
(Fejlesztő Pedagógia 1996/2-3.)
Kocsis Lászlóné-Rosta Katalin: Ez volnék én?
(Testséma fejlesztő feladatlap gyűjtemény)
Beszéd- és nyelvi készség fejlesztés	dr Gósy Mária: A beszédészlelés
és a beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak
Készségfejlesztés	Csabay Katalin: Lexi
(Iskolaelőkészítő mesetankönyv 5-7 éveseknek a
diszlexia megelőzéséhez)
Csabay Katalin: Lexi iskolás lesz
(Beszélgetős iskolaelőkészítő mesetankönyv 6-7
éveseknek).

A pedagógiai kísérlet számszerű mutatói a kapott eredmények tükrében

A kísérletben résztvevő gyermekek létszáma 27 fő

Általános intelligencia vizsgálata a mérési mutatók megoszlás alapján

	IQ érték	2001 szeptember	2002 május
Értelmi fogyatékos	IQ < 68	1 fő	2 fő
Igen alacsony intelligencia	IQ 69 –79	1 fő	1 fő
Alacsony intelligencia	IQ 80 –90	12 fő	9 fő
Átlagos intelligencia	IQ 91–109	12 fő	15 fő
Átlag feletti intelligencia	IQ 110 – 120	1 fő	-

MSSST szűrőeljárás mérései alapján a tanulási zavar előjelei a három készségterület megoszlása szerint

	2001 szeptember	2002 május
Motor készség		
Veszély	17	5
Enyhe veszély	5	10
Nincs veszély	5	12
Vizuo-perceptuo-motoros készség		
Veszély	8	4
Enyhe veszély	12	5
Nincs veszély	9	18
Nyelvi készség		
Veszély	5	0
Enyhe veszély	8	6
Nincs veszély	14	21
MSSST Totál		
Veszély	11	3
Enyhe veszély	13	8
Nincs veszély	3	16

A kísérleti eredmények mérési mutatóinak összehasonlítása után **megállapítható, hogy a gyermekeknél a csoportos és az egyéni, célzott területekre irányuló, rendszeres fejlesztések ugrásszerű, minőségi javulást eredményeztek az egyes részképességek – mozgás, vizuo-perceptuo-motoros, nyelvi – és az egyéb területeken jelentkező részképesség zavarok - megszüntetésében.**

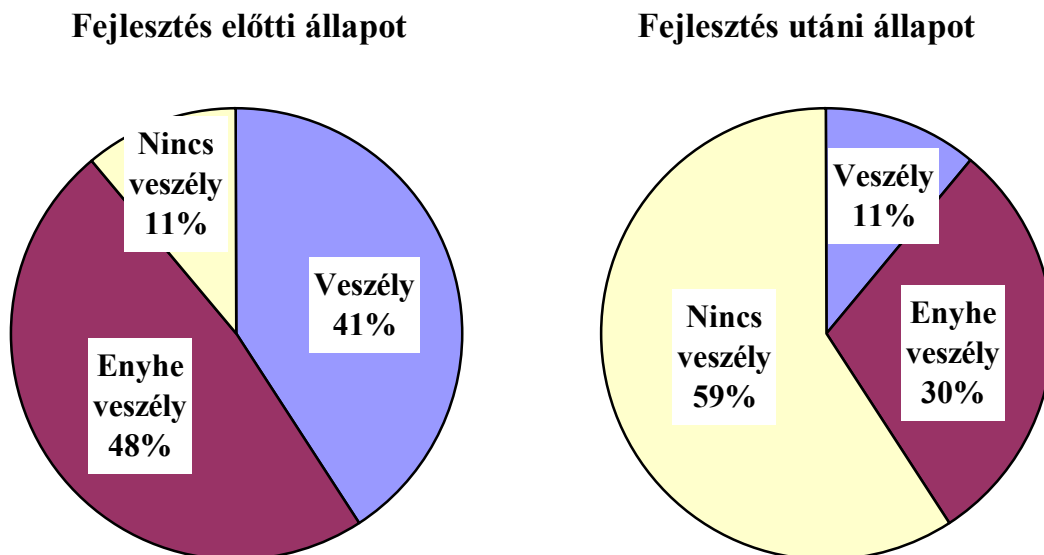
Az intelligencia vizsgálatok eredményeinek összehasonlítása nem volt célunk, mégis fontos megemlíteni, hogy a fejlesztések után, az átlagos intelligencia övezetbe eső gyermekek száma növekedett.

Eddigi megfigyeléseink szerint a részképesség zavarokkal küszködő gyermekeknél a spontán érési folyamatok nem hoztak minőségi javulást a részképességek fejlődése tekintetében, emiatt tartottuk fontosnak a célzott fejlesztéseket.

A 2001. szeptemberi un. bemeneti MSSST szűrések totál mutatói 11 gyermek esetében jóslták a tanulási zavar veszélyét, 13 gyermek esetében a tanulási zavar enyhe veszélyét, és csupán 3 gyermeknél nem jeleztek elmaradást.

A fejlesztési időszakot követő 2002. májusi un. kimeneti MSSST szűrések már csak 3 gyermek esetében jóslták a tanulási zavar előjeleinek veszélyét, 8 gyermek esetében a tanulási zavar enyhe veszélyét és 16 gyermeknél nem jeleztek elmaradást.

Mérési mutatók %-os megoszlása

A fejlesztésekben elért szép eredmények az óvodapedagógusok szakmai elhivatottságának, önzetlen gyermekszerevetének és a gyermekekben felébredt nagy tenni akarásnak - „Ezt én is megakarom és meg tudom csinálni!” - állapotnak köszönhetőek.

A gyermekekben az önmaguk bátorítását szolgáló pozitív emóciók olyan energiákat mozgósítottak, aminek eredményeként leendő kis iskolást faragtak magukból.

A pedagógiai kísérlet bemutatásán túl a szűrések és fejlesztések fontosságára szeretnénk felhívni a figyelmet, valamint a pedagógiában - gyógypedagógiában már kipróbált és jól bevált eljárások használatára szeretnénk bátorítani vállalkozó kedvű kollégáinkat.

2004. január 12.